

מאורות אל העבר

כ סיון תח | 10/06/1648

ת"ח ות"ט

"פה-לין", כאן ניתן ללון ולשכון במנוחה. כך דרשו המהגרים היהודיים שהגיעו לפולין החל מהמאה השתים עשרה את שמה של הממלכה שבה התקבלו בסבר פנים יפות, השתלבו היטב בתחומי המסחר השונים, והקימו בה חיי תורה וקהילה משגשגים. לקראת אמצע המאה השבע עשרה התהפך הגלגל. הקוזקים האוקראיניים, שסבלו משלטון עריץ וממיסוי כבד שהוטל עליהם בידי האצולה הפולנית, פתחו במרד. צבאות הקוזקים בהנהגתו של חמילנצקי פשטו על ערי אוקראינה, הכו את השליטים הפולניים וביצעו פעולות רצח וטבח בהיקף אדיר בקרב היהודים שנתפסו כמשתפי הפעולה של השלטון הפולני השנוא. בכ' בסיון ת"ח (10.6.1648) הצליחו הקוזקים לכבוש את העיר נמירוב, ורצחו קרוב לששת אלפים מהיהודים שהיו בה. במהלך מרד הקוזקים, שנודע בהיסטוריה היהודית כ"גזרות ת"ח-ת"ט" (1648 - 1649), נרצחו קרוב לארבעים אלף יהודים במיתות אכזריות, מאות קהילות נחרבו ואלפי יהודים נמכרו לעבדות (את חלקם הצליחו להציל הקהילות היהודיות בארצות השכנות). האירועים זעזעו את יהדות פולין. תפילת "אל מלא רחמים" חוברת לזכר הרוגי הפרעות, ויום נפילת נמירוב, כ' בסיון, צוין בפולין במשך דורות כיום תענית וזיכרון.

אל מלא רחמים שוכן במרומים המצויא מנוחה נכונה
תחת כנפי השכינה במעלות קרושים ומדורים בזהר
הרקיע מזרחים את ראשי הנאונים האלופים תפוח
ופרנסים ומנהיגים הנאבקים והנעמים והישרים אשר
מקרו נפשותם בעננים קשים וקרים אנשים ונשים בחלוח
ובחורים שנהרגו על קדושת השם האריר באררים בשנת
סתי' ובשנת ס' ונת' בכל מקומות אשר ישראל דרים בצאת
למכת פשטו צוארם בממות משינות המיתו אותם האבנים
וקצתם נקברו חיים בקברים ובחוקם גאוני ארץ ראש
ישיבות המה המוריסו חיים טף ונשים אהו לדם תכלים
וצירים על זאת ספרו הספרים בחמורים ועבדו שקסו
נפשם על קדושת השם באהבה ביד צרים תקבת יקום
נקמתם וקום עלינו ועל כל ישראל והא מיתותם מכפרים
ויסורם בסתר בגפו לעולם יצורו בצדור חיים נשמתם
יהוא נחלתם ונורו בשלום על משכבתם ונאמר אבותי

אב הרחמים שוכן במרומים ברחמי העומים הוא פקידו ברחמים
ותמימים ותישרים קהלות בקודש שסרו נפשם על קדושת השם והנאבים
הנעמים בזהר ובמיתותם לא נהרו מנאורים קלו ופאניות נכרו לעשות רצונם
והקצורים וקדם אלהים לסובה עם שאר צדיקי עולם ויקום בלעניו לעשות נקמת
דם עבריו השפוך ככתוב בתורת משה איש האלהים הילינו עם עמו כיום אנכי
לקו עם קם לשוב לעריו וכשר אדמתו עמו ועל ידי עקרו תביאום בחוב לאמרי וקחי
דכם אנקתי וישכון בציון ובתבי הקודש אמר לשה אמרו נבנים איתנו צאנדים
ידעו בונים לעינינו נקמת דם עבריו השפוך ואמר כי דור צדקים אתם ובר לא עשית
צדקת עניים ואשר תיין ביום קלא ניות קמין ראש על ארץ רכה מכל כבוד ויענה
על בקריו ראש אשרו יושבו ביה עור הילוק סלה יתלו

תפילת אל מלא רחמים לזכר חללי הפרעות-מאת
Prayer book - Machzor from Altona 1744
נחלת הכלל, ויקיפדיה

מפת עולם

